

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného vytýká rozsudku mylný výklad zákona s hlediska čís. 9 b) § 281 tr. ř., pokud kmetský soud vychází z právního názoru, že nenastane beztrestnost zodpovědného redaktora podle § 5 tiskové novely, i když správně pojmenoval původce teprve po uplynutí lhůty soudem stanovené; nelze jí přiznati oprávnění. Předpis § 5 tiskové novely nepřipouští již podle přesného doslovu pochybnosti o tom, že lhůta soudem stanovená k pojmenování původce musí býti dodržena, má-li se zodpovědný redaktor státi účastným výhody § 5 tiskové novely; zákon doslovně zní, že zodpovědný redaktor je beztrestný, »pojmenuje-li do lhůty stanovené soudem správně původce . . .«. Uvádí-li zmateční stížnost, že zákon zní jinak, poněvadž stanoví v odstavci 2 § 1, že »nařízení pojmenování původce platí i později, stane-li se tak aspoň do vynesení rozsudku první stolice«, cituje zákon nesprávně; § 1 odst. 2 tisk. novely vůbec nejedná o pojmenování původce, nýbrž upravuje okruh osob podle tiskové novely stíhatelných v ten smysl, že z těchto osob může býti stíhán jen zodpovědný redaktor, může-li býti stíhán původce, po případě odpadla-li překážka, by byl původce stíhán nebo postaven před kmetský soud, aspoň do vynesení rozsudku první stolice. Má-li snad stížnost těmito vývody na mysli větu 2. § 5 tiskové novely, jest podotknouti, že ani tento předpis nepřipouští výklad stížností hájený, vždyť ani touto větou nemění se nic na ustanovení věty první § 5 o lhůtě, nýbrž stanoví se jen, že podmínce, by byl jmenován správně původce, který může býti ihned stíhán a postaven před kmetský soud, je vyhověno i, odpadla-li překážka, by byl původce stíhán nebo postaven před tuzemský soud, aspoň do vynesení rozsudku první stolice. Správnost právního názoru kmetského soudu o nepřekročitelnosti a neprodlužitelnosti lhůty § 5 tisk. novely vysvětluje i z doslovu prvního odstavce § 8 cit. zák., kde je výslovně předepsáno, že tato lhůta nesmí býti stanovena na dobu delší osmi dnů od doručení vyzvání, a že osmidenní lhůtu nelze prodloužiti. Účelem všech těchto předpisů jest, zabezpečiti uraženému, by co nejrychleji bylo provedeno trestní řízení a byla zajištěna pravdivost nebo nepravdivost závadné zprávy. Odpovídá tedy rozsudek i tendencím zákona z 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. Ostatně se připomíná, že by se obžalovaný nemohl státi účastným zákonné výhody § 5 tisk. nov. v souzeném případě i z toho důvodu, že nejmenoval ani původce, který může i h n e d býti stíhán a postaven před tuzemský soud, označiv za původce poslance, tedy osobu chráněnou imunitou, takže by obžalobce do rozhodnutí sněmovny nedošel vůbec ochrany.

Čís. 3980.

Pokud výrok »že kdyby Rusko bylo napadeno nějakým kapitalistickým státem, je povinností tomuto úmyslu povstáním zbraní zabrániti« spadá pod ustanovení § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky.

Podle obecně známé ideologie dnešního komunistického učení je i Československá republika se svojí demokraticko-republikánskou ústavou s hlediska komunistického označována za stát kapitalistický.

(Rozh. ze dne 29. října 1930, Zm I 292/30).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 3. března 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem výzvy k trestným činům podle § 15 čís. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Rozsudek zjišťuje skutkově výrok obžalovaným veřejně pronesený toho smyslu, »že kdyby Rusko bylo napadeno nějakým kapitalistickým státem, je povinností tomuto úmyslu povstáním zbraň zabrániti«; zjišťuje dále, že slova ta obsahovala výzvu, by byl učiněn v případě války s Ruskem pokus, vedoucí k násilné změně ústavy státu, pokud jde o demokraticko-republikánskou formu státu, a by se vojíni v takovémto případě dopustili vzpoury a by se spojili s cizí mocí, najmě s cizími činiteli vojenskými a by sbírali a organizovali branné síly; že si byl obžalovaný tohoto smyslu pronesených slov vědom a tak veřejně podněcoval ke zločinu uvedenému v §§ 1 a 2 zákona na ochranu republiky a ke zločinu vojenské vzpoury podle § 159 voj. tr. zák. Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje číselně jen zmatečnost podle § 281 čís. 9 písm. a) tr. ř., obsahem provedení i formelní výtky nedostatku důvodů a vnitřního rozporu podle § 281 čís. 5 tr. ř. Vytýká, že po objektivní stránce nemohl prý pozastavený výrok obsahovati výzvu k oněm zločinům, ano Československo jako demokraticko-republikánský stát nemůže býti vůbec považováno za stát kapitalistický, a že jím ani není; napadení Ruska Československem jest prý z důvodů geografických holou nemožností; proto prý řečí stěžovatelovou nemohl býti podněcován žádný zdejší občan k páchání oněch zločinů, výrok mohl se vztahovati jen k těm kapitalistickým státům, které mají fysickou možnost napadnouti Rusko válečně. Po stránce subjektivní domnívá se zmateční stížnost, že z hájení se obžalovaného nelze logicky vyvoditi ten smysl, který rozsudek dává jeho výroku; pro zjištění subjektivní stránky viny schází prý vůbec důvody a výrok objektivně zjištěný jest v rozporu se smyslem řeči, který rozsudek skutkově zjišťuje při posuzování vědomí obžalovaného. Zmateční stížnost není odůvodněna, po případě není provedena po zákonu. Soud nalézací zjišťuje, pokud se týče vykládá v pátém odstavci důvodů obsah a smysl pozastaveného výroku a v následujícím odstavci »obžalovaný byl si vědom« až »i cestou násilí« uvádí důvody pro zjištění a pro výklad již zmíněný — poukazem na vlastní přiznání obžalovaného — a to, jak z následujících úvah plyne, důvody nikoli nelogické. Jak již bylo opětovně vysloveno judikaturou nejvyššího soudu,

jest skutkovým zjištěním nejen doslov výroku, nýbrž i jeho obsah a smysl. Zrušovací soud jest tímto skutkovým zjištěním vázán, pokud při současně uplatňovaném zmatku nedostatku důvodů jest smysl ten logickým závěrem a výkladem doslovu projevu, jakož i všech okolností, čin provázejících. S hlediska hmotněprávní výtky zbývá proto v souzeném případě řešiti jen otázku rozsudkem výslovně nedotčenou, přes to však samozřejmou, zda řeči obžalovaného byli podněcováni občané Československého státu a zda na ně jako takové bylo působeno ve směru oněch zločinů. Tu stačí poukázati na obecně známou ideologii dnešního komunistického učení a na známé these třetí internacionály, podle nichž každý stát, který není vybudován na principech třídní nadvlády proletariátu, každý stát, jehož organisace nespočívá na zřízení sovětském, opírajícím se o diktaturu průmyslového a zemědělského dělnictva, jest nazýván státem kapitalistickým; tudíž i každý stát, který v duchu své ústavy usiluje o harmonickou spolupráci všech vrstev obyvatelstva, v němž moc zákonodárná i výkonná jest v důsledku toho řízena vůlí většiny, projevenou systemem parlamentního zřízení. Denní zkušenosti o projevech tisku i řečníků směru komunistického neponechávají pochybnosti o tom, že i Československá republika se svojí demokraticko-republikánskou ústavou jest s hlediska komunistického označována za stát kapitalistický.

Skutečnost, že Československá republika nehraničí přímo se sovětským Ruskem, není ještě na závadu, by výroku obžalovaného nemohl býti dán ten výklad, jak učinil nalézací soud. Rozsudek výslovně cituje doznání obžalovaného, jaký význam a smysl podkládá svému projevu; že vypovězení války sovětskému svazu rovnalo by se vypovězení války celé dělnické třídě, poněvadž v takovém případě by dělnická třída sotva mohla zachovati neutralitu. Obžalovaný tak podle vlastního výkladu projevu upozorňoval na solidaritu občanů komunistického smýšlení všech států, označil vypovězení války sovětskému svazu — kterýmkoliv státem — za akt rovnající se vypovězení války celé dělnické třídě, která podle programových zásad K. I. nezná přehrad státních hranic, a prohlásil, že by v takovém případě dělnictvo nemohlo zůstatí neutrálním. Dovožuje-li rozsudek z doznáního takto výkladu o smyslu pronesené řeči, že obžalovaný směřoval svým výrokiem k tomu, »by byla vyvolána akce za dosažení vrcholného programu strany komunistické, zavedení dělnických sovětů i cestou násilí«, jest tato dedukce logickým závěrem i skutkově zjištěného doslovu výroku, i doznání stěžovatele o jeho obsahu, to tím více, přihlédne-li se ke známým zásadám komunistického učení o nutnosti změnití každou válku ve válku občanskou, při níž bylo by cílem dělnické třídy zmocnití se vlády ve státě a podle vzorů ústavy sovětského Ruska ovládnouti státní ústrojí diktaturou jediné třídy občanstva. Doznání obžalovaného o tom, jaký výrok pronesl, jest proto dostačujícím důvodem nalézacího soudu pro skutkové zjištění jeho vědomí o smyslu použitých slov; to, co obžalovaný uváděl jako doslov své řeči, jest obsahově v podstatě totožné se skutkově zjištěným výrokiem. Domnívá-li se tudíž zmateční stížnost, že nalézací soud jest ve

zřejmém zmatku, an na jedné straně zjišťuje objektivně výrok, který mluví jen o případu válečného napadení Ruska, při subjektivní stránce zločinu však dává výroku smysl zcela jiný, a vytýká-li takto způsobem provedení vnitřní rozpor, nelze jí přisvědčiti, že jsou tato skutková zjištění v nesouladu. Zjištění výroku, že při válečném napadení Ruska je povinností (tedy všech posluchačů) povstáním a zbraní zabrániti tomuto napadení, neodporuje skutkově zjištěnému úmyslu stěžovatelovu v případě, že by Rusko bylo válečně napadeno, vyvolati akci k dosažení vrcholného programu strany komunistické, zavedení dělnických sovětů i cestou násilí, neboť povstání znamená pokus o násilnou změnu ústavy, povstání se zbraní v ruce v případě válečného konfliktu jest vojenskou vzpourou. Jest proto zřejmo, že skutkově zjištěným výrokem, který obžalovaný pronesl, jsa si vědom jeho smyslu, podněcoval posluchače k zločinům v rozsudku uvedeným a takto ohrožoval právní statky, chráněné citovanými předpisy zákona na ochranu republiky. Ostatně, i kdyby se připustilo, že rozsudek neříká, v čem spatřuje ten a onen zločin (podněcování ke zločinu podle § 1, anebo 2 zák. na ochr. republiky, a ke zločinu vojenskému), nemohl by stěžovatel proti tomu brojiti, an nalézací soud, i když zjišťuje vinu v trojím směru, nevzal tuto okolnost za přitěžující, a neměla tedy pro stěžovatele nepříznivé následky.

Čís. 3981.

Ideální souběh přestupku podle § 23 zák. o tisku se zločinem podle § 15 čís. 3, s přečiny podle § 14 čís. 1, § 18 čís. 2 a s přestupkem podle § 15 čís. 4 zák. na ochr. rep., byly-li rozhazovány letáky trestného obsahu.

Pobuřování ve smyslu § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. označením Sovětského svazu za jedinou vlast proletářů (dělnictva).

Pojem »podněcování« (§ 15 čís. 3 zák. na ochr. rep.).

Čelila-li vůle pachatelova k tomu, by působením osob, které budou rozhazované letáky čísti, na vojáky nebo na budoucí vojáky vyvolal v nich stav myslí, náchylný k páchání vojenských zločinů, zodpovídá pachatel za nebezpečí hrozící právnímu řádu z toho, že osoby zvrácené čtením letáků v právních názorech mohou účinkovati na jiné osoby ve směru zločinném.

S hlediska § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep. jest třeba v rozsudku uvést, ke kterému vojenskému zločinu bylo podněcováno.

(Rozh. ze dne 29. října 1930, Zm I 397/30).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížností obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 10. března 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 15 čís. 3, přečinem podle § 14 čís. 1 a § 18 čís. 2, přestupkem podle § 15 čís. 4 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle § 23 zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863,